

Sprawozdanie merytoryczne Fundacji Archeologia Fotografii, Warszawa, grudzień 2009.

Fundacja Archeologia Fotografii powstała w sierpniu 2008 roku w odpowiedzi na realną potrzebę ochrony spuścizn po znanych polskich fotografach. Dlatego też, do najważniejszych działań realizowanych od momentu powstania Fundacji należy praca nad opracowaniem, digitalizacją i popularyzacją archiwów polskich fotografów: Zbigniewa Dłubaka, Zofii Chomętowskiej, Janusza Bąkowskiego, Jerzego Lewczyńskiego. Ich archiwa, zdigitalizowane, będą bez ograniczeń czasowych powszechnie dostępne w bazie on-line.

Pierwszym zadaniem, jakie postawiła sobie Fundacja, było sprowadzenie z Francji głównego korpusu archiwum Dłubaka. Dzięki realizacji tego zadania, jeszcze w 2008 roku, spuścizna po artyście została scalona i w całości znajduje się w Warszawie. Kolejne kroki w pracy nad tym zbiorem polegały na systematycznym wypełnianiu statutowych założeń Fundacji. Po wstępnym uporządkowaniu rozpoczęto działania w kierunku digitalizacji zbiorów. Pierwszą grupą zeskanowanych materiałów są negatywy różnych formatów, od małoobrazkowych przez średnie i duże formaty. Digitalizacja przeprowadzana jest na profesjonalnym sprzęcie, zapisywana w trzech niezależnych miejscach (dyskach zewnętrznym - kopia bezpieczeństwa - i specjalnie w tym celu zbudowanym komputerze). Docelowo zeskanowane materiały przechowywane będą na macierzy. Każdemu negatywowi nadawana jest sygnatura (zgodna z systemem wypracowanym przez Fundację), następnie przepakowywany jest on do specjalnych, bezkwasowych koszulek posiadających atesty PAT (zamawianych przez Fundację w Polsce i za granicą). Koszulki systematycznie wkładane są do pudeł z bezkwasowej tektury. Zdigitalizowane materiały są następnie opracowywane przez specjalistów od twórczości tego artysty, ale też ekspertów z innych dziedzin (jak np. Varsavianistów). Kolejnym, realizowanym właśnie krokiem, jest umieszczanie opisanych materiałów w specjalnie zbudowanej dla Fundacji bazie. Baza on-line, której szczegółowy opis znajduje się poniżej, od połowy grudnia 2009 jest dostępna dla użytkowników.

Równoległe z tą pracą prowadzona jest popularyzacja archiwum – przede wszystkim poprzez umieszczanie dużej części na stronie internetowej Fundacji (archeologiafotografii.pl), ale także poprzez wystawy. W grudniu 2008 w galerii Asymetria, Fundacja zaprezentowała wybór fotografii Warszawy Zbigniewa Dłubaka z lat 50-tych, które wzbudziły duże zainteresowanie publiczności i mediów. Następnie wystawa była pokazywana w lubelskiej Zachęcie oraz w galerii PF w Poznaniu. Ekspozycji towarzyszył mały, dwujęzyczny katalog. Archiwum Dłubaka było również punktem wyjścia dla projektu współczesnego artysty Krzysztofa Pijarskiego "Dłubak-Źródła" (prezentacja w ramach Miesiąca Fotografii w Krakowie, maj 2009 i w Galerii Asymetria, w sierpniu 2009).

Opracowanie archiwum Zofii Chomętowskiej utrudniał zły stan, w jakim znajdowały się negatywy. Niezbędne okazały się długotrwałe konsultacje z konserwatorami, które doprowadziły do wypracowania systemu specjalnych ramek, w jakie wkładane są pojedyncze klatki 35 mm kliszy.

Część archiwum Chomętowskiej została także już zdigitalizowana, przepakowana do pudeł, nadano również sygnatury, dokonano także identyfikacji dużej liczby osób i miejsc widocznych na zdjęciach. Na podstawie fotografii z archiwum Zofii Chomętowskiej Fundacja zorganizowała wystawę "Poleskie mitologie", pokazywaną w listopadzie 2009 roku w lubelskiej Zachęcie. Wystawie towarzyszył mały, dwujęzyczny katalog z tekstem i wyborem ilustracji.

Kolejnym archiwum nad jakim w 2009 roku pracowała Fundacja była spuścizna po Januszu Bąkowskim. Tutaj prace zaczęto od digitalizacji filmów z pobytu artysty w Nowym Jorku. Zadanie to prowadzone jest przez specjalistów, doświadczonych w digitalizacji filmów. Materiał ten, po opracowaniu i dokładnym opisanie będzie powszechnie dostępny w siedzibie Fundacji, informacje o każdym z filmów umieszczone będą w bazie on-line. Opracowana została także już pierwsza część zbioru negatywów Janusza Bąkowskiego: zeskanowana, przepakowana, nadane zostały sygnatury, zidentyfikowane cykle, wykonano także opisy merytoryczne zdjęć.

Praca Fundacji to nie tylko żmudne opracowywanie materiałów ale także inicjatywy o charakterze popularyzatorskim (przywoływane wystawy), wydawniczym (katalogi) i naukowym. W ramach tego ostatniego mieści się dwudniowe seminarium zorganizowane w dniach 13-14 listopada 2009 „Archiwalna Gorączka”, w której uczestniczyły takie osobistości kultury jak m. in.: prof. Ewa Domańska, prof. Andrzej Turowski, prof. Marcin Kula, prof. Maria Poprzęcka.

W ramach porównywania doświadczeń i wypracowywania w dziedzinie archiwizacji najwyższych standardów Fundacja odbyła delegacje do Fotomuseum w Rotterdamie (luty 2009) oraz (na początku czerwca 2009) do Londynu, gdzie przyjrano się archiwom Fundacji Ligatus, zbiorom fotograficznym Victoria&Albert Museum, oraz Stanley Kubrick Archive na University of Arts.

W lutym i marcu 2009, wraz z Galerią Asymetria Fundacja zorganizowała warsztaty dotyczące konserwacji i przechowywania fotografii. Tę dziedzinę działalności Fundacja planuje w kolejnych latach rozwijać.

Przez cały rok rozbudowywana i uaktualniana była strona internetowa Fundacji. Wypracowany został cykl „Odkrycia w archiwum”, gdzie umieszczane są ciekawostki, na jakie natrafiają osoby opracowujące poszczególne archiwa. Znacznie rozszerzony został też fragment dotyczący twórczości Zbigniewa Dłubaka.

Największym zadaniem, jakie w 2009 roku realizowała Fundacja, były prace nad uruchomieniem bazy danych on-line. Po długich konsultacjach prowadzonych m. in. w Narodowym Archiwum

Cyfrowym, zdecydowano się na dostosowanie do potrzeb Fundacji bazy używanej m.in. w Fotobild archive w Marburgu czy w Instytucie Sztuki PAN. Baza pozwala na przeszukiwanie jej zawartości pod wieloma aspektami. Jest czytelna i funkcjonalna, choć prace nad jej usprawnieniem nadal trwają.

Karolina Lewandowska
prezeska